

Připravili jsme pro vás rozesílku 4/2023. Najdete v ní upozornění na aktuální grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních, typy na pomůcky a publikace i rozsáhlou nabídku programů pro školy.

Na duben připravujeme osvětovou kampaň PTÁCI – žijí tady s námi. Ptákem roku 2023 je polák velký, www.birdlife.cz/ptak-roku-2023-polak-velky/

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v měsíci BŘEZNU: 3. března Světový den divoké přírody, 18. března Světový den recyklace, 22. března Světový den vody. Více na www.ekokalendar.cz.
Náměty jsme připravili na str. 11.

Akce do DIÁŘE:

Sobota 25. března	Celosvětová kampaň Hodina Země www.ekokalendar.cz/EarthHour
Úterý 25. dubna	Seminář Venkovní učitel https://www.lipka.cz/soubory/sfzp-liska_25_4_2023--f16797.pdf
Pondělí 22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk www.liska-evvo.cz
Pá – Ne 26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník www.liska-evvo.cz
Čt – Pá 23.–24. června	Workshop Učíme se venku pro MŠ, ŠD, SVČ, NNO a I. st. ZŠ www.liska-evvo.cz
Sobota 23. září	Den Zlínského kraje www.kr-zlinsky.cz
Středa 18. října	XII. Krajská konference o EVVO www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRAVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika**,
www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

OBSAH ROZESÍLKY 4/2023

Část I INFORMACE, AKTUALITY

I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 3
I/3	Zprávy z webu a tisku	... str. 7
I/4	Zdroje a grantové výzvy	... str. 8

Část II METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 9
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 11
II/3	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 12
II/4	Výukové programy, projektové dny	... str. 14
II/5	Projekty pro školy, soutěže	... str. 16
II/6	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 16
II/7	Program Učíme se venku	... str. 17

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 18
III/2	Přírodní zahrady	... str. 19
III/3	Zelené okénko	... str. 19
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 19
III/5	Fairtrade	... str. 20

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Výzva k zapojení do osvětových kampaní LÍSKY
- 2 Pozvánka na exkurzi Krajem orchidejových luk
- 3 Pozvánka seminář Venkovní učitel
- 4 Nabídka spolupráce s LÍSKOU pro šablony OP JAK



Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Líska zaslali 36.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.



Dar LÍSCÉ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

Ve druhé polovině února jsme pokračovali v aktivitách projektu Líska „Písmena a čísla VENKU s Lískou“. Tým řešitelů a lektorů čeká tvorba 4 nových programů, podporujících venkovní, projektovou a badatelskou výuku s dopadem na rozvoj přírodovědné, matematické a čtenářské gramotnosti žáků. Témata programů: Místo, kde žijeme. Životní podmínky. Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody. Současnost a minulost v našem životě. Projekt podpořilo Ministerstvo životního prostředí.

Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín a kolegy z VIS Bílé Karpaty tvoříme nové tematické programy pro MŠ a I. stupeň v Arboretu Semetín na téma VODA a STROMY.

Se školami a lektory připravujeme **výukové programy a projektové dny**. Zbývá posledních pár volných termínů. Pokud tedy plánujete zpestřit dětem výuku, ozvěte se co nejdříve.

Připravujeme **XII. Krajskou konferenci o EVVO, Konferenci VENKU** a další akreditované vzdělávací akce, exkurze pro pedagogy i lektory, osvětové kampaně i akce pro veřejnost.

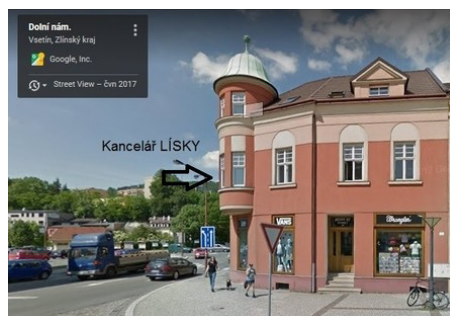
Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním Férové kavárny LÍSKY a aktivit pro děti na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

Těšíme se na setkávání.

Férový obchůdek Líska

Vybírat můžete z fairtradových čokolád, sypaných i porcovaných čajů, zrnkových, mletých i rozpustných káv (vč. bezkofeinových), kakaa, lízátek, karamelů a Lukášových šitých hraček Renaty Lažové.

www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek



BŘEZEN

Na naší studni ráno hvízdal kos.
Jde jaro, jde jaro.
A když jsem okno na sad otvíral,
šeptaly pukající pupeny:
Jde jaro, jde jaro.
Bez chvěje se a hrušně čekají.
Jde jaro, jde jaro.
Zas novým třpytem rozkvétá ti vlas
a nových kovů napil se tvůj smích.
Jde jaro, jde jaro.
Bože můj,
obnoviteli, obroditeli,
na srdce v sněhu pamatuj.

Karel Toman, Měsíce

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci

Pěstitelé dostávají spravedlivější odměnu. Je zakázána dětská a otrocká práce. Pěstování je šetrnější k životnímu prostředí. Jsou dodržována lidská a pracovní práva.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>



LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103



LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 4/2023

strana 2

Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO

2. ročník
26.–28. 5. 2023
Hájenka Semetín,
Vsetín



www.liska-evvo.cz
www.alcedovsetin.cz

ROZVÍJEJ CESTU VEN – webinar ZDARMA

V úterý 7. 3. 2023, 18:30–19:30 hodin

Nahlédni pod pokličku nového online kurzu a potkej se s průvodkyněmi kurzu. Představíme jak kurz běží, pro koho je, 5 kroků kurzu a odpovíme i na otázky. Přihlášeným zašleme záznam.

Více informací: <https://ucimesevenku.cz/rozvijej-cestu-ven/>
Přihlášky zde: https://bit.ly/rozvijej_webinar

Nový online kurz ROZVÍJEJ SVOU CESTU VEN

Kurz pro POKROČILÉ, kteří už učí venku, ale chtějí víc.

Přihlašování spuštěno za zvýhodněnou cenu do 9. 3. 2023.

<https://ucimesevenku.cz/rozvijej-cestu-ven/>

**UČÍME BADATELSKY online kurz – jaro 2023**

Učení, které děti skutečně baví a rozvíjí jejich vztah k přírodě. Badatelsky orientovaná výuka staví na přirozené zvědavosti dětí a vede je k aktivitě.

<https://www.ucimebadatelsky.cz/>

**Konference Žijeme v Zahradě hrou, 28. 3. 2023, Praha**

Proč a jak učit děti venku? Otázka, na kterou budou na bit.ly/konferencenezahradahrou hledat odpověď ti nejlepší z oboru, z Česka i ze zahraničí. Můžete se těšit na den plný přednášek a workshopů o výuce venku, školních zahradách a o pobytu dětí v přírodě. Konferenci předchází exkurze do tří školních zahrad, konaná den předem. Oslavte Den učitelů s námi! Věřte, že to bude stát za to!

**Konference pro učitele 1. stupně Praha, 22. dubna 2023**

Připravili jsme pro vás řadu zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů do vaší výuky.

<https://seminare.fraus.cz/catalog/cs/seminare-konference-a-letni-skoly-konference-pro-ucitele-1-stupne/psl0459ickfics.html>

Více zde: <https://bit.ly/konferencefraus2023>

VENKOVNÍ UČITEL – seminář pro (mírně) pokročilé 25. dubna 2023, 9.00–16.00 hodin

Hájenka Na Novém světě, místní část Semetín, Vsetín

POZVÁNKA V PŘÍLOZE.

PŘIHLÁŠKA www.lipka.cz/kalendar-akci, hlase se do 19. dubna

Informace: infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná

Badatelská konference Praha, 25.–26. 5. 2023

POZORUJ A JEDNEJ – Děti, environmentální výchova a permakultura

Zveme vás na dvoudenní kurz pro pedagogy mateřských škol a nejnižších ročníků základních škol a další vzdělavatele, který proběhne ve dnech 26.–27. května.

KDE: Ekocentrum Chaloupky, Baliny u Velkého Meziříčí

Kapacita kurzu: 20 osob

Cena: 750 Kč (zahrnuje lektorné a stravu po celou dobu kurzu)

VÍCE INFORMACÍ:

Dotazy k místu konání: Iveta Machátová, iveta.machatova@chaloupky.cz, 731 440 922

Ostatní dotazy: info@ekocentrumcb.cz, 777 248 511

2. ročník Letní školy kritické pedagogiky

15.–18. srpna 2023 ve Slavonicích v prostorách Spolkového domu Slavonice.

Čekají vás diskuze a sdílení kritickopedagogické teorie a zejména praxe.

www.nazemi.cz

Prázdninová škola Lipnice

Nabízí v roce 2023 dva kurzy: <https://vychovakectnostem.cz>
<https://vychovakectnostem.cz/co.../seminare/kurz-zahrada/>

ZAHRADA

Letní zážitková škola pro průvodce dětí 4-10 let

23. - 28. 7. 2023
www.psl.cz/zahrada-cervenec

6. - 11. 8. 2023
www.psl.cz/zahrada-srpen

VYTRVALOST
ODVAHA
VZAJEMNOST
PŘÁTELSTVÍ
SEBEÚCTA
JEDINEČNOST
DŮVĚRA

Balík smíchu, her a inspirace pro všechny učitele, volnočasové vedoucí, preventisty a rodiče.

PANGEA
www.vychovakectnostem.cz
Kurz je akreditován v systému DVPP a lze jej financovat z OP JAK

Otevřené semináře NaZemi:

Jak otevírat globální témata pomocí zážitku (1. 4.)

Vedení reflexí (21. 4.)

Vedení diskuzí (27.–28. 4.)

Úvod do kritického myšlení a práce s globálními tématy (16. 5.)

www.nazemi.cz

22. května 2023 VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LÍSKY

Terénní exkurze Krajem orchidejových luk

Srdčně vás zveme na jedinečnou terénní exkurzi s průvodcem za krásami přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.

TERMÍN: pondělí 22. května 2023
MÍSTO: Velká nad Velicíkou

CESTA DO HÁJE
V národní přírodní rezervaci Zahrady pod Líjem budeme procházet druhově bohatými loukami, sady s krajovými odrůdami ovoce a nahledneme do neobvyklého typu lesa – pafeziny.

Začátek a konec trasy: u kostela ve Velké nad Velicíkou, 10–15 hodin
Předpokládaná doba trvání: cca 4 hodiny
Délka trasy: cca 5 km, středně náročná trasa – pohyb po lučních a lesních cestách, v první polovině exkurze táhlé stoupání

DOPORUČENO: školní koordinátoři EVO, učitelé mateřských, základních a středních škol, pedagogové SVČ, SEV, ekocenter
LEKTOR: certifikovaní průvodci Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., <https://vis.bilekarpaty.cz/doc/prochazky-s-pruvodcem>
HODINOVÁ DOTACE: 5 hodin (6x45 minut)
CENA: 950 Kč; členové klubu LÍSKY, programu Mrkvička a Mrkev: 890 Kč
Cena zahrnuje dopravu, lektorské a org. zajištění.

ORGANIZAČNÍ POKYNY:

- Doprava:** Zajišťte požadatel. Předpokládaný odjezd ze Vsetína v 8 hodin, návrat do 17 hodin. Přihlášeným účastníkům zašleme místa a čas nástupu po trase Vsetín - Zlín - Uherské Hradiště - Veselí n. M. - Velká nad Velicíkou.
- Účastníci získají potvrzení o účasti a zajímavé materiály.**
- Doporučené vybavení:** terénní oblečení a obuv s ohledem na aktuální počasí, pokyvkva hlavy, svačina, tekutiny, osobní léky, příja, fotoaparát, dalekohled
- Přihlášky zasílejte nejpozději do 30. 4. 2023 prostřednictvím formuláře** <https://forms.gle/JzC8pjtDmW5UAs04A>
- Informace a přihlašování:** infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

Líska, Bílé Karpaty, Zlínský kraj

Hodina Země ČR

SOBOTA 25. BŘEZNA 2022, 20:30 až 21:30 hodin

Připojte se k nejvýznamnější hodině pro Zemi

20.30 25. března 2023

Norway grants, VERONIKA, 60 HODINA ZEMĚ

Registrace ke květnové výzvě Do práce na kole

Město Vsetín se letos potřetí v řadě zapojí do celorepublikové výzvy. Určena je 2–5 členným týmům, kteří chtějí v květnu pravidelně dojíždět do zaměstnání na kole či jiném bezmotorovém prostředku, případně chodit pěšky. www.mestovsetin.cz

FS Dokopyjánek a zapsaný spolek Dokopy
Vás srdečně zvou na

Vynášení Moreny a jarní tvoření na živém muzeu

Na smrtnou neděli **26.3.2023**
od **14.00** ve Vlachovicích

- ukázka pletení tatarů
- ukázka a prodej kraslic
- tvoření panenek z prutů
- v kuchyni pro vás připravíme jarní speciality
- v 16.30 vynesou děti zimu z dědiny

Tož dojděte
Těšíme sa na Vás!



FESTIVAL PRO ČOLKA

7. Festival o přírodě v přírodě

Kurovický lom
13.–14.5. 2023

více informací na www.tokaheya.cz



EKO PLANETA



27. – 28. 5. 2023

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘIŽ

VÝSTAVIŠTĚ
KROMĚŘIŽ

www.hobbyvystaviste.cz

18. 3. TRADICE, ŘEMESLA A ŽIVOT NA VALAŠSKU

Procházka tradičními,
ale i současnými řemesly,
které neodmyslitelně patří
k životu na Valašsku.

Co vás čeká
Kováři, zedníci, tesaři, truhláři, výrobci
dřevěných hraček, oděvníci, obuvníci
a spousta dalších. Tradiční řemeslná
výroba velikonočních dekorací.

**Dům kultury
Vizovice**
Od 9 do 17 hodin
Vstupné 50 Kč

Přijďte si s námi
něco vyrobít a vyzkoušet
práci s různými materiály.
To vše pod vedením
odborníků.



Osvětová kampaň Ptáci – žijí tady s námi

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetrnějším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDÍTELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVNA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz
GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město	GARANT: DDM Škola Uherské Hradiště SPOLUPRÁCE: Centrum Veronika Hostětín	GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště	GARANT: LÍSKA, z.s.	GARANT: LÍSKA, z.s. SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopanic VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronika Hostětín, KOSENKA Val, Klobouky
KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbáčů (20. 3.) Mezinárodní dny ptačích zpěvů (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)	KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídani (13. 5.), Výstava na stromech (říjen)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jídla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobců a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny
KONTAKT NA GARANTA: cevzabka@klubkosm.cz	KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz	KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídani

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjijunJv37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března
Přírodní zahrada do 15. dubna
Stromy a my do 5. září
Pokud budete pořádat **Férovou snídani**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zasílejte na kontaktní e-mail. Nezapomínejte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz
infoevvo@seznam.cz • tel.: 605 806 840



LÍSKA Zlínský kraj

1. dubna zahájíme 14. ročník osvětové kampaně LÍSKY „Ptáci – žijí tady s námi“

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají po celý duben rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace ze života ptačí říše i pozvánky na akce, www.facebook.com/ptacizijitadysnami/?ref=br_rs

Koordinátor: LÍSKA, z.s.

Garant: CEV Žabka při SVČ Klubko Staré Město

www.liska-evvo.cz/doc/ptaci-ziji-tady-s-nami

Ptákem roku 2023 je polák velký

Na pomyslném trůnu vystřídá zvonka zeleného. Udělením titulu polákoví velkému chceme upozornit na neutěšený stav naší rybníční krajiny a na to, že polák v České republice stále patří mezi lovné druhy, a to i přesto, že je celosvětově ohrožený. <https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2023-polak-velky/>

Nicméně dobrou zprávou nejen pro poláka je celounijní zákaz olověných broků na mokřadech, který vešel v platnost ve středu 15. února. Na otravu olovem v Evropě každoročně hynulo milion ptáků. To se má nyní změnit.

S vyhlášením poláka ptákem roku vydává Česká společnost ornitologická **monotematické číslo časopisu Ptačí svět:**

https://bigfiles.birdlife.cz/PS/PS_2023_01.pdf



LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 4/2023

strana 6

Manifest pro nový rok: Jak na udržitelnost během pracovního dne?

Nenašli jste ještě od začátku nového roku to správné předsevzetí? Posloužit může Udržitelný manifest, který vznikl u příležitosti mezinárodního Global Goals Summitu 2022 v Praze, na který pozvala Asociace společenské odpovědnosti světoznámé řečnický zabývající se udržitelností. Inspiruje vás?

Pojďme začít sami u sebe...

<https://www.spolecenskaodpovednost.cz/manifest-pro-novy-rok-jak-na-udrzitelnost-behem-pracovniho-dne/>

Důvěra je obrovská devíza. Dnešnímu pojetí vzdělávání ale chybí, říká Milan Appel

OSOBNOST VZDĚLÁVÁNÍ: Rozhovor s Milanem „Mikinem“ Appelem vznikl v rámci série: Rozhovory s laureáty Auly slávy ceny EDUína. Na stránkách EDUína najdete postupně bilanční rozhovory i s dalšími osobnostmi, které byly v minulých letech oceněny za svůj dlouhodobý a systematický přínos na poli vzdělávání.

Celý rozhovor najdete zde: <https://www.eduin.cz/clanky/duvera-je-obrovska-deviza-dnesnimu-pojeti-vzdelavani-ale-chybi-rika-milan-appel/>

Finální zadání pro revizi rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV)

Zadání obsahuje řadu důležitých bodů! Těší nás, že díky zpětné vazbě vzdělávací komunity včetně SKAV zmizelo několik kontroverzních návrhů.

Zadání pro nové kurikulum:

- klade důraz na rozvoj kompetencí,
- počítá s podporou wellbeingu,
- zvyšuje počet disponibilních hodin,
- podporuje formativní zpětnou vazbu,
- považuje za důležitý osobnostně-sociální rozvoj žáků,
- nedělí vzdělávací obsah na jádrový a rozvíjející,
- ve srovnání s původním návrhem snižuje počet uzlových bodů.

Vnímáme, že tohoto výsledku bylo dosaženo díky podpoře participace, a ceníme si dobré vůle a spolupráce aktérů včetně MŠMT. SKAV se revizi RVP pro základní vzdělávání bude nadále věnovat.

Zadání revize RVP předal Národnímu pedagogickému institutu ministr Vladimír Balaš. Děti by se podle něj měly začít učit v 1. a 6. ročníku od roku 2024, závazně od roku 2025.

Znění zadání naleznete ZDE:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-predalo-npi-cr-technicke-zadani-revize-rvp-zv>

Produkty FAIRTRADE

Když v obchodě uvidíte produkt se známkou FAIRTRADE na obalu, znamená to, že byl vyroben v souladu se standardy Fairtrade a při jeho produkci tak byla zachována přísná sociální, environmentální i ekonomická kritéria.

Pěstitelé v rámci systému Fairtrade dostávají za svou práci férové výkupní ceny a při pěstování přistupují šetrně k životnímu prostředí. Ve fairtradových družstvech nesmějí pracovat děti a jsou dodržována lidská a pracovní práva.

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci. Hledejte ji ve svých obchodech.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

Známky FAIRTRADE

Určitě jste si všimli, že na obalech produktů najdete několik různých známek FAIRTRADE. Všechny znamenají, že produkt byl vyroben v souladu se standardy Fairtrade a při jeho produkci tak byla zachována přísná sociální, environmentální i ekonomická kritéria.

JAKÝ JE TEDY MEZI ZNÁMKAMI ROZDÍL?

Černou známkou FAIRTRADE nejčastěji najdeme na jednosložkových produktech např. na banánech, kávě apod.

Bílé známky označují, že ve výrobku je jedna konkrétní surovina, která je obchodována v rámci Fairtrade. Příkladem může být třeba fairtradové kakao v čokoládě nebo fairtradový cukr v sušenkách.

Černá známka se šipkou odkazuje na další informace uvedené na zadní straně produktu. Označuje složené výrobky, ve kterém jsou všechny suroviny obchodovány v rámci Fairtrade. Například sušenky, oříšky v čokoládě apod.

Podrobnější informace najdete na našem webu

www.fairtrade.cz/znamka/



Známe letošní rostlinu roku

Tento titul uděluje ČBS letos již potřetí, po **vstavači kukačce** (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2021) a **hlaváčku letním** (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2022) jej získává **kociánek dvoudomý**.

Na našem webu naleznete tiskovou zprávu včetně fotografií pro další sdílení (<https://botanospol.cz/cs/node/6895>) i plánované exkurze na některé z jeho lokalit (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2023_exkurze).

Těšit se můžete také na článek věnovaný tomuto druhu, který brzy vyjde v popularizačním časopise Botanického ústavu AV ČR (Botanický ústav AV ČR) Botanika.

■ Chybí vám v obci hřiště nebo místo k setkávání? Změňte to.

Hřiště, park nebo plovárna, na jejichž vzniku se podílí veřejnost, dokáží život v obci neuvěřitelně nakopnout. Sousedé, kteří společně vylepší veřejný prostor, teď mohou získat až půl milionu korun.

Do 13. března se mohou spolky, neziskové organizace a menší obce společně s místními obyvateli ucházet o grant.

Informace zde <https://medium.seznam.cz/clanek/nadace-via-chybi-vam-v-obci-hriste-nebo-misto-k-setkavani-zmente-to-2907>

■ ERASMUS plus

Nabízí teď mnohem více možností. Můžete tak získat zkušenosti ze světa, i když třeba nejste student nebo nemáte čas někam jezdit.

Více na <https://www.erasmusroste.cz>

■ Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

■ Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?

Aktuální nabídku grantů sledujte na

www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH:

Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

■ Nové šablony z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) jsou tady

Celkem 9 miliard Kč z evropských fondů půjde do MŠ, ZŠ a 2 miliardy Kč do SŠ, VOŠ především na podporu personálních pozic, které díky tomu můžou plynule navázat na předešlé projekty a zároveň budou sloužit jako pilot pro zajištění jejich přechodu do financování ze státního rozpočtu, na rozvoj pedagogů i na inovace ve vzdělávání.

Šablony umožní další aktivity společného vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoj pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, za ně se považují také děti ukrajinských běženců, které mohou být z šablon rovněž podpořeny. Novinkou je např. pozice dvojazyčného asistenta. Přehled šablon OP JAK: <https://opjak.cz/vyzvy/>

Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I

Výzva je otevřena, žádosti je možné podávat do 28. 4. 2023. Vzhledem k tomu, že je to projekt návazný, musí školy počkat, až dokončí Šablony III – OP VVV.

Některé začaly realizovat již v září 2022, některé začnou až v červenci/září 2023. Je však důležité podat žádost co nejdříve! I když nemáte ukončené Šablony III OP VVV.

Šablony III stále probíhají, nejzazší konec realizace projektů je 30. 6. 2023. Školy postupně ukončují realizaci, některé zažádaly o předčasné ukončení, aby mohly co nejdříve navázat Šablonami I OP JAK.

Oprávnění žadatelé: MŠ, ZŠ vč. ŠD a ŠK, ZUŠ, SVČ, PPP

Délka realizace: 24– 6 měsíců

Tak hodně štěstí a sil.

Pokud plánujete realizovat témata inovativního vzdělávání pro žáky (přírodovědné vzdělávání, EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity) rádi pro vás připravíme programy a projektové dny dle pravidel výzvy.

Stejně tak nabízíme vzdělávání pedagogů v tématech EVVO, přírodovědné vzdělávání, projektová výuka, zážitková pedagogika).

Kontakt: infoevvo@seznam.cz



TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ
PŘI UČENÍ
A NEDOKÁŽETE
MU POMOCT?



tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

EKOkalendář. Nový projekt spolku Uklidme Česko

Jeho cílem je přispět k povědomí o více než 150 ekologických mezinárodních dnech a svátcích, které nás mohou inspirovat k tomu, abychom změnili své chování a začali žít odpovědněji. Budeme rádi, když nám v tom pomůžete... Uklidme Česko z.s. <https://www.ekokalendar.cz/>

JARO VENKU?

Potřebuješ konkrétní hry a tipy? Chceš rychlou inspiraci na jarní bádní, tvoření i žasnuti venku? Sleduj videokurz JARO VENKU – 21 krátkých videí v 6 lekcích <https://ucimesevenku.cz/kurz-jaro-venku/>

Video 1 – ÚVOD

1. lekce PŘÍPRAVA

Video 2 – VYBAVENÍ, Video 3 – KNIHY

2. lekce POZNÁVÁME MÍSTO

Video 4 – ÚVOD, Video 5 – BARVY, Video 6 – ZVUKY, Video 7 – VŮNĚ, Video 8 – RUCI, Video 9 – CHUTĚ

3. lekce JARO MEZI STROMY

Video 10 – ÚVOD, Video 11 – CITLIVOST, Video 12 – BÁDÁNÍ, Video 13 – FANTAZIE

4. lekce JARO V TRÁVĚ

Video 14 – JARO KVETE, Video 15 – PROČ KVETOU TAK BRZY, Video 16 – PRVNÍCH 10

5. lekce JARO V POHYBU

Video 17 – POHYB, Video 18 – POBYTOVÁ ZNAMENÍ, Video 19 – JARNÍ ATELIÉR, Video 20 – CIZÍ JAZYKY, Video 21 – POTOK A JARNÍ BŘEHY

6. OHLÉDNUTÍ

Můj kámoš strom

Pojďte s námi pozorovat, jak se stromy na jaře probouzejí a prozkoumejte je ze všech stran.

Stromy jsou krásné! S příchodem jara se začnou probouzet a z pupenů vyraší svěží zelené lístky. Pojďte se na tento malý zázrak podívat s námi. Vyberte si listnatý strom, který chcete na jaře lépe poznat. Od 1. března do 15. května zde každý týden zveřejníme novou aktivitu, která vám pomůže dozvědět se něco nového o vašem stromu, nebo o stromech obecně. Můžete například zjistit, jak starý nebo vysoký je váš strom a jak pomáhá udržet příjemné mikroklima ve svém okolí.

Většinu aktivit můžete zrealizovat v krátkém čase, (například během jedné vyučovací hodiny), některé vyžadují dlouhodobé pozorování vámi vybraného stromu. Je to na vás, kolik aktivit si vyberete a jak důkladně váš strom během jara poznáte.

Více na <https://badatele.cz/cz/muj-kamos-strom>

Nový počín CCBC v online knihovně – žabí eduvideo s doplňkovými materiály

<https://ccbc.cz/ccbc-do-skol/zaby/>

Arboretum Semetín

Nabízí krásné zázemí pro výuku venku.

Pro žáky byly vytvořeny nové pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit s žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

V semetínském arboretu vyrostl výukový včelín. Nabídka služeb a aktivit semetínského arboreta rozšířila o výukový včelín. Více <https://bit.ly/3hp2v09>

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů

Workshopy a tvořivé ateliéry

děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů je příjemné místo na Vsetíně - Ohradě pro Vaše přednášky, besedy, workshopy a kurzy spojené s tvořením, přírodními materiály, tradičními technikami, péčí o Zemi a o lidi...

Jana Šobáňová

Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

Nový web Světové školy? Je opravdu parádní!

Zaznamenali jste už, že projekt **Světová škola** má novou webovou stránku? Podle nás se moc povedla a máme z ní velkou radost. Celý web je teď mnohem modernější, atraktivnější a plně odpovídá upravenému vizuálnímu stylu celého projektu.

Webová stránka je určena nejen školám zapojeným do tohoto dlouhodobého projektu, ale i všem dalším školám, které se zajímají o globální témata. Pokud vás tedy projekt Světová škola zajímá a zvažujete, že byste se do něj přihlásili, určitě se na novou stránku podívejte.

Najdete na ní například:

- základní informace o projektu Světová škola i o školách, které jsou do něj zapojené
- podrobné informace o tom, co může vaše škola získat zapojením do tohoto projektu
- příběhy z vybraných Světových škol o jejich aktivitách v projektu, medailony konkrétních učitelů i žáků, kteří se věnují globálním tématům
- v sekci Metodická podpora najdete konkrétní vypracované lekce, metodické příručky, formuláře a další dokumenty k vybraným globálním tématům

Světová škola je společným projektem tří organizací **Člověk v tísni**, **ADRA CZ** a **ARPOK**, který podporuje školy ve výuce o globálních tématech. Pomáháme v něm učitelům získávat dostatek informací a materiálů využitelných ve výuce, žákům pomáháme v pořádání konkrétních akcí zaměřených na vybraná globální témata s dopadem na místní komunity v místě, kde se nachází jejich škola.



Téma VODA

22. března je Světový den vody

Spojené národy tento den navrhly v roce 1992 v rámci Agendy 21 na jednání UNCED v Rio de Janeiru, v Brazílii. Důvodem je skutečnost, že na světě více jak miliarda lidí trpí nedostatkem pitné vody, nemá přístup k vodě. Propagace agentur UN a nevládních organizací věnujících se problémům spojeným s vodou je zaměřena na čistotu a ochranu vod a jejich úsporu. Kromě toho je každým rokem zpracováváno určité specifické téma - letos pod heslem Urychleme změnu.

www.ekokalendar.cz/WaterDay

Téma VODA ve školce

Článek na blogu s praktickými tipy, ukázkami a soubory

www.ucitelnice.cz/blog/voda



Zimní vodní výzvy ven

Téma Měsíce školních zahrad 2023 je **VODA**. Inspiruj se, jak ven s vodou i teď v zimě. Otestuj venkovní vodní výzvy.

Nemusíte čekat až do května. Ven s vodou můžeme vyrazit už teď. Díky spolupráci Nadace Proměny Karla Komárka a UČÍME se VENKU vznikly výzvy ZAŽIJ, TVOŘ, BÁDEJ s VODOU.

<https://ucimesevenku.cz/mesic-skolnich-zahrad/2023-2/>

Co by se malé děti měly dozvědět o vodě a jak na to?

Jaké zkušenosti, znalosti a hodnoty by mělo mít předškolní dítě ve vztahu k vodě? Jak mohou maminky, tatínkové, babičky, dědečci, učitelky a učitelé v mateřských školách vybudovat v dětech zdravý vztah k pitné vodě, k vodě jako živlu a podmínce života?

Celý článek na

<https://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/co-by-se-male-deti-mely-dozvedet-o-vode-a-jak-na-to>

Kapka vody

Problematika adaptace na klimatickou změnu a vzdělávání v otázce ochrany vody.

Inspirativní materiály najdete na

<https://edu.ceskatelevize.cz/porad/kapka-vody>

Téma RECYKLACE

18. března je Světový den recyklace

Od roku 2018 ho vyhláší londýnská společnost The Global Recycling Foundation, která jím chce poukázat na důležitou roli, kterou recyklace sehrává pro naši planetu.

www.ekokalendar.cz/RecyclingDay



Má to smysl, třídíme odpady

Také víčka od jogurtů a pomazánek i alobyly od čokolád je možné třídít a umožnit tak jejich recyklaci.

Z neznečištěných alobalových víček je nejlepší udělat kuličku, kterou vytřídíme do sběrných nádob na kovy společně s dalším kovovým odpadem.

Tak odolají žáru a mohou z nich vzniknout nové alobalové výrobky.

Recyklací 1 kg hliníku ušetříme až 8 kg bauxitu!



Pomáháme dětem a mladým přemýšlet o odpadu

V kontextu, interaktivně a zábavně. Díky online kurzu e-popelNIC-e, který může využít i vaše škola. Kurz je vhodný zejména pro 2. stupeň základních škol a nižší ročníky gymnázií. Dá se s ním pracovat v běžné výuce, nebo na dálku a jeho úroveň dokážete přizpůsobit konkrétní skupině dětí. Obsahuje spoustu interaktivních částí, práce s online nástroji, ale také úkoly do praxe - jako tvorbu propagačních materiálů, organizaci výstavy, společného úklidu nebo vylepšení vlastní školy. Kurz byl vytvořen i díky Zlínskému kraji, který přispěl na jeho vznik.

Víc informací o kurzu a o tom, jak s ním pracovat, najdete na www.popelnice.bezobalac.cz, nebo na zdravim@bezobalac.cz

Netflixový dokument Breaking Boundaries

Je o tom, že naše planeta má ještě naději, přístupný od 7 let, s komentářem Davida Attenborougha. Klíčové poselství: nejlépe můžeme pro globální nápravu udělat, když budeme zdravě jíst. Lokálně, s minimem masa a jiných energeticky náročných surovin (to jsou v mainstreamové stravě plus mínus všechny). Je to zároveň věc, kterou si může každý vyřešit sám za sebe, bez výmluv na špatně nastavený systém. Žádná jiná oblast, na kterou máme jako jednotlivci přímý vliv, nemá pro nastolení planetární rovnováhy takový význam.



II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody.
www.prirodadokapsy.cz

■ Člověk v tísní | People in Need

ve spolupráci s dalšími šesti organizacemi právě spouští novou verzi webu www.ucimoklimatu.cz

Najdete zde přes 30 lekcí, metodickou podporu, tipy na události, aktuality a řadu dalších nabídek týkajících se klimatického vzdělávání.

Člověk v tísní | People in Need www.clovekvtsini.cz

■ **MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK** – inspirace na aktivity s dětmi,
www.muji1zapisnik.cz/
www.facebook.com/muji1zapisnik/



■ MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK dorazil z tiskárny.

„Mám obrovskou radost a je to příjemný pocit držet v ruce 2 roky práce! To se nemohlo stát bez vás, kteří jste pomáhali, fandili, podpořili a věřili v 2. díl.“

Kdo neobjednal předem, může pořídit ZDE:

<http://www.muji1zapisnik.cz/>

Amélie Janíková

■ Inspirace na webu ARPOK v sekci "publikace"

<https://eshop.arpok.cz>

■ Nové číslo časopisu ŠKOLNÍ ZAHRADA

Jak nenechat vodu utéct za školu...

Jarní dešťky? Zadržet, uskladnit, s rozmyslem využívat... Rovná zahrada? Nuda! A co víc – členitá líp funguje. Slovenský projekt Voda pre našu budúcnosť pomohl už 8 školám participativně pořídit vodní prvky v zahradě a učit jiným způsobem. Bez rašeliny to jde a je to důležité. Představuje se Jiřina z permakulturní zahrady Satureja. Přírodní učebna Mateřské školy Řestoky je plná života a uskutečněných zajímavých nápadů. Kolik deště zadrží keř? Pozvánka na Měsíc školních zahrad, který bude trvat celý rok, a na konferenci Žijeme v Zahradě hrou. Tolik z obsahu Školní zahrady 2023/1, která právě vychází. Celý letošní ročník bude hodně o vodě v zahradě: Školní zahradu není třeba ekonomicky „vyždímat“, můžeme v ní modelovat zdravě fungující krajinu, „sbírat“ příklady dobré praxe, jak o prostředí kolem sebe vhodně pečovat, jak domýšlet následky svých rozhodnutí a činů s ohledem na snižování uhlíkové stopy a podpory ekosystémových služeb zahrady. Může být ukázkovým stanovištěm, kde se dokážeme vypořádat se změnami počasí a klimatu. Můžeme se snažit zadržet v ní vodu ze silného deště, a poradit si naopak i s nedostatkem vody... a hlavně o tom všem v realu učit!

■ Půda, místo, kde to žije – pracovní listy s výukovými texty (v PDF)

Seznamte se s půdou, kompostem a s životem v nich. Pomohou vám zábavné pracovní listy a jednoduchá hra. Soubor obsahuje 14 stran a je vhodný pro děti od 5 do 12 let.

<https://www.prirodadokapsy.cz/puda--misto--kde-to-zije-pracovni-listy-s-vyukovymi-texty--v-pdf/>



II/3 Vzdělávání, programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY 2022/2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
25. dubna	Venkovní učitel , seminář pro (mírně) pokročilé	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, SŠ, SVČ, NNO
27. dubna	Jedlá divoká zahrada – seznámení s bylinkami ze zahrady do kuchyně i domácí lékárny.	Uherské Hradiště	MŠ, ZŠ, ŠD, SVČ, NNO
22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk – za krásami a jedinečností přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.	Bílé Karpaty	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, SVČ, NNO
26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník – aktuální environmentální témata, učíme se venku, badatelsky orientované vyučování, školní zahrada, osobnostně sociální a profesní rozvoj koordinátora EVVO, spolupráce, hodnocení, sdílení zkušeností s realizací EVVO ve škole a další.	Hájenka Semetín, Vsetín	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ – absolventi specializačních studií
15. června	Toulavý autobus po školních zahradách – exkurze za příklady dobré praxe z plánování, budování, využití a údržby zahrad.	region	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ, NNO, veřejná správa
23.–24. června	Workshop Učíme se venku – terénní a regionální výuka, jak na učení venku, co můžeme dělat s dětmi venku napříč předměty, využití zajímavých aplikací a programů.	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, ŠD, SVČ, NNO

Pozvánky s odkazem na přihlašování na jednotlivé akce budou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, na webu a Facebooku.

Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník, 26.–28. května, Hájenka Semetín, Vsetín



www.liska-evvo.cz
www.alcedovsetin.cz

TÉMATA KONFERENCE:

- Osobnostně sociální a profesní rozvoj koordinátora EVVO
- Aktuální environmentální témata
- Projektová výuka
- Inspiromat k učení venku – podpora čtenářské i matematické gramotnosti, regionální vlastivěda, zážitková pedagogika, badatelsky orientované vyučování
- Ateliér přírodního barvířství – náměty do třídy i do zahrady
- Spolupráce a sdílení zkušeností s realizací EVVO ve školách



Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO** – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Členské a partnerské organizace LÍSKY, z.s.

1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz

2 – ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronika Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s.
www.iskopanice.cz

4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz

5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis

6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz

7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz

8 – DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz

9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz

P1 – ALCEDO – středisko volného času Vsetín
www.alcedovsetin.cz

P2 – Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole
www.prokrajinu.eu

P3 – Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí
www.ochrancizl.cz

P4 – SVC Rožnov pod Radhoštěm, p.o.
www.svcroznov.cz

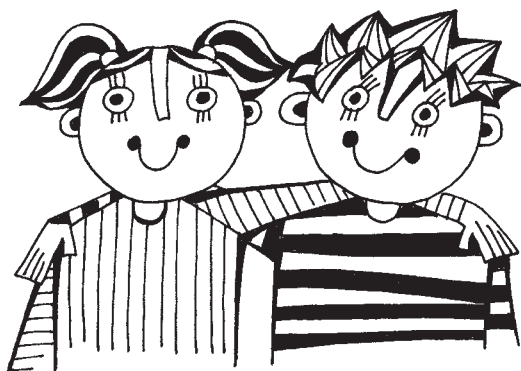
P5 – ZO ČSOP Divoky
www.csopdivoky.cz/aktivity/terenni-ekologicke-stredisko-bofi-divoky/

P6 – Vzdělávací centrum Hájenka Holešov
www.tokaheya.cz

LÍSKA, z.s.
www.liska-evvo.cz

Denní a pobytové výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy připravují:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
[www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/vyukove-programy)
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis
- **LÍSKA, z.s.,**
www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.
Pro školu připravíme kompletní agendu projektového dne.
INFORMACE:
infoevvo@seznam.cz,
605 806 840



VÝUKOVÝ PROGRAM LÍSKY Z FARMY NA NÁŠ STŮL, ANEB ZDRAVĚ HRAVĚ O PŮVODU A ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN

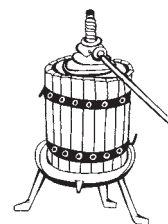
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut



EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

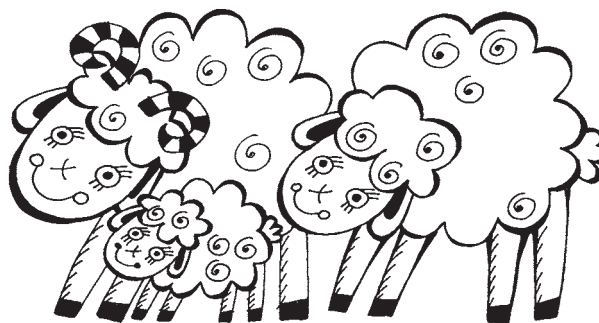
Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

Vhodné i jako projektový den mimo školu v rámci tzv. ŠABLON.



PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- polytechnika, přírodovědná gramotnost,
- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den + další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.
Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den
JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU
www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

18. května 2023
ZŠ Hulín

23. května 2023
ZŠ Všechnovice

13. června 2023
ZŠ a MŠ Kašava

Líska Zlínský kraj

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, stromy, jarní rostliny, semínka, stopy, cyklus života, svět pod lupou, půda, voda, činnosti na rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti (čísla a písmena venku), regionální vlastivěda (ornamenty), badatelské aktivity, apod.



Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy, Arboretum Semetín

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy, cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–3 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut



II/5 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život v roce 2023

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz



Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.sfzp.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga. Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ. www.CO2liga.cz

II/6 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.lesyvsetin.cz/arboretum
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz



Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum.

Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

SEZNAM NEJLEKČÍ NA CELÝ ROK

<https://ucimesevenku.cz/lekce-ktete-vas-vytahnou-ven/>

METODIKY UČÍME se VENKU

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

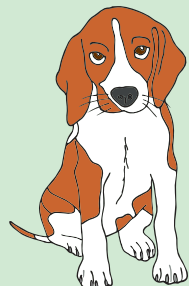
Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ťapkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci



Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkost a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:



Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu

Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.

■ Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej

Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...

Semínkovna = osivo ke sdílení

Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.

Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.

<https://seminkovny.com/>

V našem regionu najdete Semínkovnu:

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz

Centrum Veronica Hostětín

Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

Semínkovna Zlín

Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204
(bývalá Knihovna Františka Bartoše).

www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.

Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz

- Regionální značky www.regionalni-znacky.cz



- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek. www.vyrobkyzkraje.cz

- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**

REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz

- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:



SPOTŘEBOU



OSVĚTOU



VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce Přehled akcí v regionu i mimo region.** Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele



Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).



Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky a knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz



Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.



LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 4/2023

strana 21